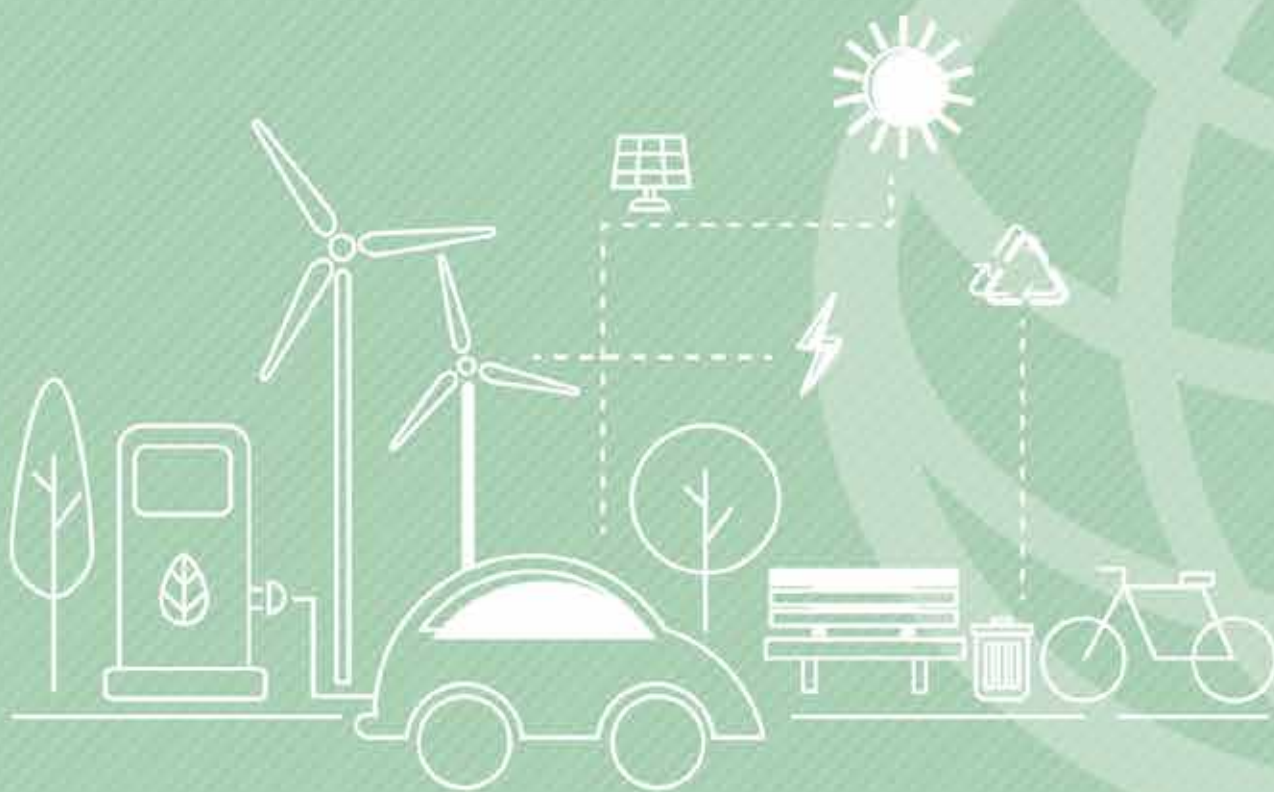

ЗБІРКА ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

У СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО МІЖНАРОДНОГО
ЗАПОРІЗЬКОГО ЕКОЛОГІЧНОГО ФОРУМУ

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України
Міністерство освіти і науки України
Запорізька міська рада
Запорізька торгово-промислова палата
Комітет підприємців з питань природокористування та охорони довкілля
при ТПП України
ЗОСПП(Р) «Потенціал»

*V СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ МІЖНАРОДНИЙ ЗАПОРІЗЬКИЙ
ЕКОЛОГІЧНИЙ ФОРУМ*

«Еко Форум – 2021»

ЗБІРКА ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

14 – 16 вересня 2021 року

ВЦ «Козак-Палац»

Запоріжжя 2021

Еко Форум – 2021: збірка тез доповідей V спеціалізованого міжнародного Запорізького екологічного форуму, 14 – 16 вересня 2021 р. / Запорізька міська рада, Запорізька торгово-промислова палата. – Запоріжжя: Запорізька торгово-промислова палата, 2021. – 311 с.

Організаційний комітет:

Еделєв В.Г. – радник Запорізького міського голови, голова організаційного комітету;

Золотарьов Г.А. – начальник управління з питань екологічної безпеки Запорізької міської ради, заступник голови організаційного комітету;

Севальнєва Н. О. – депутат міської ради, голова постійної комісії Запорізької міської ради з питань екології

Акула К. Ю. – голова Громадської ради при виконавчому комітеті Запорізької міської ради;

Артюх О. М. – начальник лабораторії захисту водного та повітряного басейну ПрАТ «Дніпроспецсталь»

Байло М. Г. – заступник директора департаменту економічного розвитку Запорізької міської ради;

Батаєв С. В. – заступник директора КП «Запорізьке міське інвестиційне агентство»;

Булигіна І.В. – начальник науково-дослідного вимірювального центру з питань екології, якості продукції та матеріалів ПрАТ «УкрНДІОГаз»;

Вагін А.В. – заступник генерального директора ПАТ «Український графіт»;

Вітковська Н.В. – заступник директора департаменту-начальник управління з питань розвитку освіти департаменту освіти і науки Запорізької міської ради;

Ладичук Д.О., к.с.-г.н., доцент
Херсонський державний аграрно-економічний університет

ПРИНЦИП АДАПТАЦІЇ АГРОЛАНДШАФТІВ ПІВДНЯ УКРАЇНИ ДО НАСЛІДКІВ ЗМІНИ КЛІМАТУ

Зміни клімату – об'єктивна реальність, яка підтверджена тим, що за останніх 100 років середня температура на Україні підвищилася майже на 1°C, а за останніх 10 років – на 0,3°C. Треба враховувати, що зміни клімату спричинять зміни фізичних, водно-фізичних, фізико-хімічних і агрохімічних властивостей ґрунтів, особливо легких, малобуферних, які є основою агроландшафтів.

Адаптація агроландшафтів до регіональних змін клімату повинна відбуватися через постійно діючу оптимізацію меліоративного режиму агроландшафтів з використанням співвідношення цілинного степу і земель з різними способами та інтенсивністю впливу на ґрунти. Це дає можливість достатньо повно оцінити вплив антропогенних факторів та змін клімату на родючість ґрунтів і вибрати оптимальну стратегію управління ґрунтовими процесами. Тому в основу оптимізації меліоративного режиму агроландшафтів повинний бути покладений наступний ланцюг варіантів: 1) цілина (природні процеси ґрунтоутворення, показники яких виступають в якості гранично-допустимих значень); 2) богара (+ в умовах підтоплення); 3) зрошення без дренажу; 4) зрошення+горизонтальний дренаж. Важливо в цих варіантах урахування тенденцій їх розвитку для забезпечення їх екологічної стійкості, що здійснюються на базі еколого–меліоративного моніторингу, і стадій формування ґрунтово-гідрогеолого-меліоративних умов при суттєвих змінах клімату на досліджуваних територіях.

В якості прикладу розглянемо темно-каштанові ґрунти Південного Степу на території підтоплених богарних та зрошуваних штучнодренованих

агроландшафтів Лівобережжя Херсонщини. На території першого дослідження ґрунти є незасоленими та несолонцюватими у шарі 0-100 см. У шарі 100-200 см спостерігаються тільки прояви вторинного осолонцювання ґрунту. Тоді, оптимальний меліоративний режим таких ґрунтів при введенні зрошення забезпечується такими показниками ґрунтоутворення: мінералізація зрошувальної води - 0,5 - 0,6 г/дм³, рівні ґрунтових вод – 4,0 – 4,2 м, загальна засоленість шару 0-100 см ґрунту при сульфатно-хлоридному типі засолення – до 0,2 %.

На території другого дослідження ступінь засолення ґрунтів змінюється з середньо- і сильнозасолених на незасолені і слабкозасолені з хлоридно-сульфатним та сульфатним типом хімічного засолення під дією тривалопрацюючого дренажу. Для таких агроландшафтів обов'язковим є: будівництво горизонтального дренажу з міждренною відстанню 300...400 м з глибиною закладення 2,8-3,0 м; забезпечення промивного режиму зрошення з інтенсивністю інфільтраційного живлення ґрунтових вод не менше 0,10...0,20 від сумарного випаровування. Економічна ефективність системи "зрошення-дренаж" оцінюється за рахунок отримання додаткового урожаю (простежується збільшення урожайності зернових культур на 4,1 – 8,8 ц/га).

Оптимальний меліоративний режим в умовах таких агроландшафтів забезпечується такими показниками ґрунтоутворення: мінералізація зрошувальної води - 0,5-0,6 г/дм³, зрошувальна норма - не менш 2000-2500 м³/га, питома протяжність дрен – 25...33 п.м/га, середньорічні рівні ґрунтових вод - 2,6-3,0 м, загальна засоленість шару 0-100 см ґрунту при сульфатному типі засолення – до 0,2-0,3 %, при сульфатно-хлоридному – до 0,2 %.

Результати багаторічних досліджень меліоративного режиму агроландшафтів (1985-2020 рр.) є блоком бази даних для еколого-меліоративного моніторингу південностепової зони України.

ПОДОЛАННЯ ЗМІНИ КЛІМАТУ В РАМКАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО КУРСУ

Демченко К.В. НАПРЯМКИ ДЕРЖАВНОГО СТИМУЛЮВАННЯ ПРОВЕДЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА СЕРЕД ВИРОБНИКІВ ЦЕМЕНТУ	69
Лічконенко Н.В. ОГЛЯД СВІТОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ ДЕКАРБОНІЗАЦІЇ МЕТАЛУРГІЇ	71
Мовчан В.О. ОСВІТА ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	73
Радченко В. В. ЕКОЛОГІЧНА ЕНЕРГЕТИКА	75

АДАПТАЦІЯ ДО НАСЛІДКІВ ЗМІНИ КЛІМАТУ

Воронкова В.Г., Нікітенко В.О. СУЧАСНІ ШЛЯХИ ЗМЕНШЕННЯ ВИКИДІВ ВУГЛЕКИСЛОГО ГАЗУ ЯК ІНДИКАТОР ДОСЯГНЕННЯ УСПІХУ	78
Воронкова В.Г., Ажажа М.А., Нікітенко В.О. ЦИВІЛІЗАЦІЯ, ЗАЛЕЖНА ВІД ВИКОПНОГО ПАЛИВА	80
Ганошенко О.М., Куш О.Ю. РОЗРОБЛЕННЯ РЕКОМЕНДАЦІЙ, СПРЯМОВАНИХ НА ЗНИЖЕННЯ ВРАЗЛИВОСТІ МІСТ ДО ТЕПЛОВОГО СТРЕСУ (на прикладі м. Полтава)	82
Горошкова Л.А., Хлобистов Є.В. ОЦІНКИ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ЗБИТКІВ ВІД АБРАЗІЙНИХ ПРОЦЕСІВ З УРАХУВАННЯМ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН	84
Горошкова Л.А., Хлобистов Є.В., Клименко К.В. ЕКОЛОГІЧНЕ ОПОДАТКУВАННЯ В СИСТЕМІ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ	85
Горошкова Л.А., Хлобистов Є.В., Корягіна А.О. ЕНЕРГЕТИЧНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЗМІН КЛІМАТУ	86
Грубінко В.В., Боднар О.І. АЛЬГОЛОГІЗАЦІЯ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО ВОДОСХОВИЩА ХЛОРЕЛОЮ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ БОРОТЬБИ З СИНЬО-ЗЕЛЕНИМИ ВОДОРОСТЯМИ ТА ПОДОЛАННЯ «ЦВІТІННЯ»	87
Демчук Л.І., Давиденко Ю.Г. ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ПОНЯТТЯ ПРО ЗМІНУ КЛІМАТУ НА ПЛАНЕТІ	89
Дерев'янку Н. П. ОЗЕЛЕНЕННЯ ПРИБУДИНКОВИХ ТЕРИТОРІЙ ПРОМИСЛОВИХ МІСТ ЯК ОСНОВА АДАПТАЦІЇ ДО ЗМІН КЛІМАТУ	91
Донченко Л.М., Іванова В.М. АДАПТАЦІЙНІ ЗАХОДИ З МЕТОЮ ЗНИЖЕННЯ НАСЛІДКІВ ГЛОБАЛЬНОЇ ЗМІНИ КЛІМАТУ ДЛЯ АНТРОПОГЕННИХ СИСТЕМ	93
Костенко Ю.М., Підлозний І.В., Сугоняк Я.В. МІЖНАРОДНІ ПРАВОВІ АКТИ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ГЛОБАЛЬНОЇ ЗМІНИ КЛІМАТУ	94
Кучер А. В., Бучинська Д. О. ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРОЕКТУ БУДІВНИЦТВА ДАХОВОЇ СОНЯЧНОЇ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЇ	96
Ладичук Д.О. ПРИНЦИП АДАПТАЦІЇ АГРОЛАНДШАФТІВ ПІВДНЯ УКРАЇНИ ДО НАСЛІДКІВ ЗМІНИ КЛІМАТУ	98
Лисенко В. І., Чебанова Ю.В. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТА ШЛЯХИ ПОКРАЩАННЯ СТАНУ ЛАНДШАФТІВ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ	100

ЗБІРКА ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
V СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО МІЖНАРОДНОГО ЗАПОРІЗЬКОГО
ЕКОЛОГІЧНОГО ФОРУМУ
«ЕКО ФОРУМ – 2021»

Випуск підготовлено до друку Запорізькою торгово-промисловою палатою.

2021

Наклад 100 прим.